

УДК 785.7:78.082.3:780.643.2:780.616.432(477)(045)

DOI <https://doi.org/10.32782/facs-2024-5-11>

Роман ФОТУЙМА

аспірант Школи Докторської Музичної Академії імені Кароля Ліпінського у Вроцлаві; викладач кафедри дерев'яних духових інструментів, Національна музична академія України імені П. І. Чайковського, вул. Архітектора Городецького, 1-3/11, м. Київ, Україна, 02000

ORCID: 0009-0006-5654-2812

Бібліографічний опис статті: Фотуйма, Р. (2024). Сонатина для саксофона і фортепіано Сергія Леонтєва як сучасний елемент українського камерного репертуару для духових інструментів. *Fine Art and Culture Studies*, 5, 86–92, doi: <https://doi.org/10.32782/facs-2024-5-11>

СОНАТИНА ДЛЯ САКСОФОНА І ФОРТЕПІАНО СЕРГІЯ ЛЕОНТЬЄВА ЯК СУЧАСНИЙ ЕЛЕМЕНТ УКРАЇНСЬКОГО КАМЕРНОГО РЕПЕРТУАРУ ДЛЯ ДУХОВИХ ІНСТРУМЕНТІВ

Мета дослідження. Розкрити особливості сучасного українського камерного твору – Сонатини для саксофона і фортепіано Сергія Леонтєва. Проаналізувати біографічні дані та творчий шлях молодого композитора, чий опуси вже здобули визнання у сучасному музичному просторі. **Методологія дослідження** ґрунтується на музично-текстологічному та емпіричному методах аналізу. Важливим елементом статті є аналіз виконавської проблематики. Біографічні данні С. Леонтєва та історична інформація щодо написання твору досліджена на основі власних інтерв'ю з композитором. **Наукова новизна.** Вперше у вітчизняному музикознавстві буде проаналізовано закономірності та характерні риси української сонатини для саксофона і фортепіано ХХІ століття на прикладі конкретного твору. Буде проведено детальний аналіз його форми та виконавської проблематики. А також розглянуто творчий доробок молодого, але вже відомого українського композитора Сергія Леонтєва. **Висновки.** Стрімкий розвиток саксофонного виконавства протягом останніх років приваблює все більше українських композиторів. Поруч з вже добре знайомими опусами Л. Колодуба, В. Рунчака, І. Тараненка, які можна сміливо назвати «стандартами» українського саксофонного репертуару, з'являються все нові твори, а до їх створення все частіше долучаються митці молодших поколінь. Серед них яскраво вирізняється композитор Сергій Леонтєв, в доробку якого на момент написання статті вже є сім творів для цього духового інструмента. В його творчості саксофон використаний у різних виконавських складах та жанрах – від мініатюри-соло до подвійного концертино з оркестром. Сонатина для саксофона і фортепіано С. Леонтєва яскраво репрезентує творчість митця, в якій найчастіше поєднується традиційна музична форма і сучасний зрозумілий мелодизм. В творі композитор доволі широко використовує виконавські можливості інструментів, таким чином даючи змогу музикантам показати себе у вигідному світлі. Деяко наближений до голлівудської кіномузики стиль, в якому найчастіше працює композитор, дозволяє виконувати її для дуже широкого кола слухачів.

Ключові слова: саксофон, фортепіано, камерна музика, українська музика, сучасна музика, духові інструменти, сонатина, Сергій Леонтєв.

Roman FOTUIMA

Graduate Student at the Doctoral School of The Karol Lipinski Academy of music in Wroclaw; Teacher at the Department of the Woodwind Instruments Ukrainian National Thaikovsky Academy of Music, 1-3/11 Architect Horodetsky Str., Kyiv, Ukraine, 02000

ORCID: 0009-0006-5654-2812

To cite this article: Fotuima, R. (2024). Sonatyna dlia saksofona i fortepiano Serhiia Leontieva yak suchasnyi element ukrainskoho kamernoho repertuaru dlia dukhovykh instrumentiv [Sonatina for saxophone and piano by Sergii Leontiev as a modern element of the Ukrainian chamber repertoire for wind instruments]. *Fine Art and Culture Studies*, 5, 86–92, doi: <https://doi.org/10.32782/facs-2024-5-11>

SONATINA FOR SAXOPHONE AND PIANO BY SERGII LEONTIEV AS A MODERN ELEMENT OF THE UKRAINIAN CHAMBER REPERTOIRE FOR WIND INSTRUMENTS

Research Objective. To reveal the characteristics of the contemporary Ukrainian chamber work – the *Sonatina for saxophone and piano* by Sergii Leontiev. The aim is to analyze the biographical data and creative path of the young composer, whose works have already gained recognition in the modern musical landscape. **Research Methodology.** The study is based on musical-textological and empirical methods of analysis. An essential element of the article is the examination of performance-related challenges. The biographical data of Sergii Leontiev and historical information about the composition of the work were obtained through personal interviews with the composer. **Scientific Novelty.** For the first time in Ukrainian musicology, the patterns and characteristic features of a 21st-century Ukrainian composer's sonatina for saxophone and piano will be analyzed using a specific work as an example. A detailed analysis of its form and performance-related challenges will be conducted. Additionally, the creative output of the young yet already renowned Ukrainian composer Sergii Leontiev will be examined. **Conclusions.** The rapid development of saxophone performance in recent years has attracted increasing interest from Ukrainian composers. Alongside well-known works by L. Kolodub, V. Runchak, and I. Taranenko, which can be confidently referred to as «standards» of the Ukrainian saxophone repertoire, new compositions continue to emerge, with younger generations of artists contributing more frequently to this field. Among them, Sergii Leontiev stands out prominently, with seven works for this wind instrument already included in his oeuvre at the time of writing. In Leontiev's compositions, the saxophone is employed in various performance contexts and genres, ranging from solo miniatures to double concertinos with orchestra. His *Sonatina for saxophone and piano* vividly exemplifies his artistic approach, which often combines traditional musical forms with modern, accessible melodicism. The work explores full range of expressive capabilities of the instrument, allowing performers to showcase their skills effectively. The style in which the composer predominantly works, somewhat reminiscent of Hollywood film music, enables his compositions to appeal to a broad audience.

Key words: saxophone, piano, chamber music, Ukrainian music, modern music, wind instruments, sonatina, Sergii Leontiev.

Актуальність проблеми. Увага сучасних українських композиторів до духових інструментів та зростаюча кількість нових творів спонукає глибше дослідити та розкрити дану проблематику. Стаття є першим дослідженням, в якому приділено увагу творчому шляху Сергія Леонтєва та його саксофонним творам. Вперше проаналізована його *Сонатина* для саксофона і фортепіано, що створена в 2020 році.

Аналіз досліджень і публікацій. Питанню розвитку саксофонних творів та історії виконавства приділяють увагу дослідники різних країн світу. Історію саксофонного репертуару досліджує Польський науковець Яцек Делонг в науковій праці *Mu, saksofon*. В британському збірнику статей *The Cambridge Companion to the Saxophone* розглядається історія саксофона, його репертуару, класичний та джазовий напрямки розвитку цього інструменту. У довіднику *Londeix Guide To The Saxophone Repertoire* Брюса Ронкіна в енциклопедичному форматі викладено весь саксофонний репертуар (в тому числі й українських композиторів), що створювався від появи інструменту до 2012 року. Творчість українських композиторів та їх твори для саксофону конкретизовано вивчають звичайно ж саме вітчизняні науковці. Український саксофонний доробок в своїх працях досліджували

Михайло Мимрик, Антоніна Понькіна, Дмитро Максименко, Лілія Максименко та інші.

Зрозуміти рівень впливу кіномузики (зокрема голлівудської) на творчість С. Леонтєва ми можемо проаналізувати його власне дисертаційне дослідження *Композиторські технології в музичній практиці американського ігрового кінематографа* та статтях *Музика тривожного очікування як один із художніх прийомів у практиці композиторів Голлівуду*, *Роль музики у створенні контексту фільмів жанру "action"*, *Роль класичної музики в драматургії ігрового фільму (на прикладах сучасного західноєвропейського та американського кінематографа)*. В українській науковій літературі ми не знаходимо напрацювань, що докладно аналізують творчість цього композитора. Таким чином дане дослідження буде корисним як музикознавцям так і виконавцям та сприятиме розширенню знань стосовно української духової музики останніх років, глибшого її розуміння й розширення репертуарних можливостей серед саксофоністів.

Виклад основного матеріалу. На сьогоднішній день український саксофонний репертуар дуже активно розвивається. Останнє десятиліття ознаменувалося появою величезної кількості творів для цього інструмента. До них

належать опуси для саксофона соло, камерних ансамблевих складів дует саксофон-фортепіано чи квартет саксофонів, а також твори для саксофона з оркестром. До поповнення репертуару тільки за 2023–2024 роки долучилися такі композитори як Євген Геплюк, Роман Горобець, Сергій Зажитко, Сергій Леонтєв, Андрій Мерхель, Юрій Пікуш, Сергій Пілютиков, Володимир Рунчак, Рената Сокачик, Борислав Стронько, Андрій Фомін та інші. Серед вище зазначених композиторів хотілося б відмітити молодого, але вже добре знаного Сергія Леонтєва, який протягом останніх років надзвичайно часто звертався до цього інструмента. При порівнянні кількості написаних ним саксофонних творів з іншими опусами, можна прийти до висновку, що саксофон на даний момент займає одне з важливих місць в його творчості.

Сергій Леонтєв – український композитор та виконавець (клавесин, орган) нової генерації, а також науковець, що працює в сфері музики до кінематографу. Член Національної спілки композиторів України та Української асоціації електроакустичної музики, лауреат Премії ім. Левка Ревуцького. Народився 10 січня 1991 року в невеликому мальовничому місті Канів Черкаської області. Батько композитора Анатолій Леонтєв – фізик за освітою, кандидат фізико-математичних наук, мати – Любов Леонтєва – викладачка. Батьки Сергія також художники-аматори та багато малюють у вільний час. Їх картини часто з'являються на виставках в місцевих картинних галереях. Тому з самого малку майбутній композитор ріс одночасно в атмосфері науки, творчості і мистецтва.

Початкову музичну освіту Сергій Леонтєв отримав в Канівській Дитячій школі мистецтв. Вже в цей час він почав займатися композицією – одним з перших викладачів Сергія був відомий український композитор, також канівчанин за походженням, Іван Тараненко. 2008 року Леонтєв вступає на теоретичний відділ Черкаського музичного училища ім. Семена Гулака-Артемівського (нині Черкаський музичний коледж). Під час навчання продовжує займатися композицією у Володимира Нестеренка, який в той час виконував обов'язки завідуючого музично-теоретичним відділом училища. Оркестрове мислення композитора почало формуватися під впливом занять з диригування в класі Бориса Саввопуло та інструментування у Олексан-

дра Дяченка. В цей період у Сергія Леонтєва з'явилися перші професійні опуси – симфонічні поеми *На вершині самотності* (2009 р.) та *Дух Північного моря* (2010 р.), прем'єра яких одразу була виконана оркестром Черкаської обласної філармонії.

Сергій вступив до Національної музичної академії України (НМАУ) в 2010 році, де навчався композиції в класі професора Ігоря Щербакова та оркеструванню у професорки Лесі Дичко. В студентські роки факультативно відвідував заняття з клавесину в класах викладачів Світлани Шабалтіної та Ольги Шадриної-Личак, а також органу під керівництвом Галини Булибенко. Був слухачем офіційних курсів *Berklee College of Music* за напрямками *Introduction to Music Production* та *Developing Your Musicianship*. Відвідував майстер-класи з кіномузики під керівництвом Річарда Белліса та Майкла Прайса. По закінченню магістратури в 2015 році одразу вступив до аспірантури при кафедрі теорії музики НМАУ (науковий керівник – кандидат мистецтвознавства Микола Ковалінас). У 2016 році, отримавши стипендію *Gaude Polonia* від Міністерства культури Польщі, протягом одного семестру проходив стажування в Музичній академії імені Кароля Шимановського в м. Катовіце, де мав можливість вдосконалювати свою майстерність під керівництвом професора Марека Топоровського. В цей час Сергій Леонтєв як клавесиніст та органіст бере участь в концертах у Франції, Австрії, Польщі та Україні. В січні 2020 року Сергій з успіхом захищає дисертацію на тему «Композиторські технології в музичній практиці американського ігрового кінематографу».

Після закінчення НМАУ Сергій Леонтєв працював викладачем у Канівському гуманітарному інституті (2015–2016 р.) та Канівському коледжі культури і мистецтв (2019–2020 р.), де читав лекції з історії кіномузики. З 2020 по 2023 рік займав посаду наукового співробітника в музеї при Шевченківському Національному заповіднику в м. Каневі. Там композитор працював над дослідженням українського образотворчого мистецтва та спадщини видатного українського поета та художника Тараса Шевченка. Наразі Сергій Леонтєв активно працює як композитор-фрілансер: пише музику для різних виконавських складів,

робить оркестрування та аранжування, створює музику до українського та зарубіжного кінематографу.

Не зважаючи на молодий вік, Сергій вже написав музику до більше ніж десяти короткометражних та повнометражних ігрових, документальних і анімаційних фільмів. Проте доробок композитора багатий не тільки на кіномузику, він налічує також хорові та симфонічні опуси, камерно-інструментальні мініатюри, вокальні та електроакустичні твори.

До найважливіших опусів свого доробку Сергій Леонтьєв долічує:

– *Молитва* (2014) на слова Т. Шевченка для мішаного хору

– *In the Cradle of Evening Sun* (2015) для гучжену¹ та електроніки

– Симфонічна сюїта *Панєрові птахи* (2016–2019)

– *Prelude and Postlude* (2018–2020) для клавесина

– *Сонатина* (2020) для саксофона альта і фортепіано

– *Концертно* (2021) для саксофона сопрано, фортепіано і струнного оркестру

– *Ноктюрн* (2022) для саксофона альта, фортепіано і струнного оркестру

– *Маленька Бахіана* (2023) для віолончелі, клавесину і струнного оркестру.

В творчому доробку Сергія Леонтьєва на даний момент є сім творів для саксофона: *Український диптих* (2017) для саксофона альта і фортепіано, *Сонатина* (2020) для саксофона альта і фортепіано, *Концертно* (2021) для саксофона сопрано, фортепіано і струнного оркестру, *Ноктюрн* (2022) для саксофона альта, фортепіано і струнного оркестру, *Adagio* (2022) для саксофона альта, фортепіано і струнного оркестру, *Etude-Postlude* (2023) для саксофона соло та *Елегія – за мотивами вірша В. Симоненка «Лебеді материнства»* (2023) для саксофона тенора або альта, скрипки і фортепіано.

Сонатина для саксофона альта і фортепіано була написана С. Леонтьєвим в 2020 році на прохання інструментального дуєту в складі саксофоніста Романа Фотуйми і піаністки Дар'ї Шутко. В 2022 році за підтримки краудфайндингової компанії, організованої польськими музикантами, твір був опублікований видавни-

цтвом *Ars musica*. Імпульсом до появи музичного тематизму *Сонатини* стала ностальгія за подорожами, які стали неможливими під час пандемії коронавірусу протягом 2020 року. Як каже сам Сергій Леонтьєв:

Сонатина – своєрідна музична подорож до Нью-Йорку, в якій об'єдналися як мої власні спогади про поїздку до Америки 2011 року, так і враження від перегляду фільмів класики кінематографу: комедій Вуді Алена, а також стрічки «Сніданок у Тіффані». Я хотів, щоб твір отримав джазові риси, але при цьому не губив світлої легкості, котра характерна для музики 60-х років ХХ століття.²

Сонатина насичена синкопами та гармонією притаманними джазу. Сучасні виконавські прийоми (*growl*, *bisbigliando*) та регістр *altissimo* використані надзвичайно продумано та лаконічно. Твір можна вважати класичним прикладом сонатини. Він написаний у формі сонатного *Allegro* зі вступом та кодою.

Відкриває *Сонатину* повільний **вступ** насичений блюзовими інтонаціями, що плавно вводить слухача в ностальгічну атмосферу музики. В цьому розділі композитор одноразово, але дуже вдало використовує прийом *bisbigliando* на довгій ноті. Такий засіб виразності додає партії саксофона ефекту тремтіння. Подібна сучасна виконавська техніка дає змогу урізноманітнити звучання духового інструмента, втілює ідею швидкого, дещо механістичного *vibrato*.

В основі рухливої **Головної партії** *Сонатини* лежить тема, ядро якої складається з групи чотирьох шістнадцятих нот і одної вісімки, що багаторазово повторюється та трансформується в численні переклички між саксофоном і фортепіано. Як зазначав сам композитор: «в цьому місці я хотів передати не стільки тиск багатомільйонного Мангеттена, а скоріше метушливість ранкового Брукліна»³. Поступово Головна партія насичується перегукуваннями між обома інструментами. Під час виконання цього розділу виконавцям слід бути особливо уважними в питанні ансамблю. Зв'язуюча партія в *Сонатині* відсутня, а замість неї цю роль відіграють трелі саксофона і висхідні арпеджіо у фортепіано в тактах 48–50.

² Інформація отримана з особистого інтерв'ю з С. Леонтьєвим, проведеного 6 лютого 2022 року.

³ Ibidem

¹ Гучжен – китайський народний інструмент.

Витоком тематизму кантиленної **Побічної партії**, подібно як і до вступу *Сонатини*, є блюзові інтонації. Плавна, прониклива мелодія саксофона розвивається на фоні побудованого на арпеджіо супроводу фортепіано, який «має нагадувати легке похитування хвиль Атлантики та Гудзона»⁴. В гармонічному плані також відбувається свого роду «похитування» між мажором та мінором. Побічна партія починається з септакорду шостого ступеня (VI7), котрий розв'язується в мінорний тонічний квартсектакорд (t64). Такий гармонічний план придає музиці ефект «паріння над водою» за рахунок коливання між мажором і мінором та слабкої тональної стійкості акордів. Виконуючи цю частину варто бути особливо уважним до темпу, адже не дивлячись на те, що Побічна партія має кантиленний характер, композитор застосовує темпову позначку *Allegretto*. Таким чином, незважаючи на зміну характеру виконавці мають дотримуватися принципу «руху вперед», який відповідним чином передаватиме інтонації похитування задумані композитором в цьому розділі.

Розробка написана в простій тричастинній формі. Перша її частина складається з двох речень побудованих на розробці ядра Головної партії (чотири шістнадцятки та вісімка). Перше речення звучить в тональності *es-moll*, друге речення (*cis-moll*) являє собою більш розгорнутий фрагмент цієї теми. Середня частина розробки проводиться в тональності *a-moll* та є кульмінацією даного розділу твору, а також і всієї *Сонатини*. В цій кульмінаційній частині тематичне ядро знаходиться в партії фортепіано, в той час як саксофон грає контрапункт, який побудований на другому елементі Головної партії, але у дещо зміненому вигляді. Третя (місцева репризна) частина Розробки (*G-dur – Es-dur*) ніби повертає нас до початку цього розділу, але вже в новому мажорному звучанні. В середній частині розробки композитор використовує реєстр *altissimo* та сучасну виконавську техніку *growl* у саксофона, що робить кульмінацію *Сонатини* ще більш яскравою. Варто зазначити, що в 113 такті Сергій Леонтєв зазначає саме “*soft growl*” спонукаючи таким чином саксофоніста змінити тембр, але зберегти культуру звучання та «не перекрити» партію фортепіано. Найвищим звуком

саксофона (в Розробці, а також і всій *Сонатині*) стає нота мі 4-ї октави до якої саксофоніст має прийти швидким пасажем тридцять другими нотами *quasi gliss*. Подібний вихід до високої ноти є доволі складним, і потребує від виконавця неабиякої майстерності володіння інструментом. За для того, щоб дати можливість саксофоністам різного рівня (наприклад студентам) грати цей твір композитор зазначає такти 119–123 як *octava ad lib.*, таким чином дозволяючи партії духового інструмента уникнути четвертої октави.

Реприза в *Сонатині* нединамізована, проте в ній все ж присутні деякі нові риси. Після точного повторення Головної партії, дещо розширена зв'язка переводить Побічну партію до основної тональності. Другий фрагмент Побічної партії (де тема проходить у фортепіано) модулює в VI ступінь *fis-moll*, що придає музиці додаткової виразності. Завершується Побічна партія на тонічному органному пункті, який являє собою домінанту до тональності коди. Виконуючи *Сонатину*, варто звернути особливу увагу на другу половину Побічної партії (такти 203–225) адже тут тематизм партії саксофона отримує дуже виражені риси імпровізаційності покладені на сталу пульсацію вісіmkами в партії фортепіано. Таким чином виконавці мають балансувати між відносною свободою «розписаної імпровізації» та ансамблевою синхронізацією між обома голосами.

Кода *Сонатини* складається з двох елементів. Перший являє собою повторення вступу *Moderato ad lib.* в новій тональності *h-moll*, виконує функцію арки, що повертає слухача до початкового настрою твору. Другий елемент коди – тема Головної партії *Vivo*, яка несподівано вривається на останніх тактах, значно динамізує закінчення *Сонатини*, надаючи фіналу твору додаткової ефектності та блиску. Завершує твір маркатований акорд *ff* в тональності *e-moll*. В коді виконавці мають бути уважними, поєднуючи ці два різнохарактерні елементи. В такті 234 композитор зазначає *in tempo non rit.*, і таким чином нагадує про сталість пульсації та небажаність заповільнення. Закінчення *Vivo* в свою чергу має несподівано «увірватися» та супроводжуватися активним *crescendo* на короткому проміжку часу в партіях обох інструментів.

⁴ Ibidem

Отже створюючи *Сонатину* для саксофона і фортепіано Сергій Леонтєв звернувся до принципу побудови твору на двох основних темах: ліричній (вступ, Побічна партія та початок коди) й енергійній (Головна партія, Розробка та фінал коди). Розвиток та різноманітність музичного матеріалу він втілює за рахунок активних та динамічних змін в тональному плані твору, який можна описати такою схемою:

– *Вступ* (1-14 тт.) – *a-moll*

– *Експозиція*: Гол. партія (15-52 тт.) – *e-moll*;

Поб. партія (53-92 тт.) – *g-moll*

– *Розробка* (93-132 тт.) – *es-moll – cis-moll – a-moll – G-dur – Es-dur*

– *Реприза*: Г.п. (133-175 тт.) – *e-moll*; П.п. (176-225 тт.) – *e-moll – fis-moll*

– *Кода* (226-241 тт.) – *h-moll – e-moll*

Висновки. Значна увага до саксофона серед українських композиторів призводить до активного розвитку репертуару. Поруч із вже добре знаними серед виконавців опусами Л. Колодуба, В. Рунчака, І. Тараненка, які можна сміливо назвати «стандартами» українського саксофонного репертуару, з'являються все нові твори, а до їх створення частіше долучаються саме митці молодших поколінь. Широкі можливості цього інструмента приваблюють все більше митців, які продовжують з ним експериментувати та втілювати свої творчі ідеї. З'являються твори як для саксо-

фона соло, так і для різних інструментальних складів за його участю. Серед молодих митців яскраво виділяється ім'я композитора Сергій Леонтєва, який протягом останніх років дуже активно долучився до розвитку репертуару цього інструмента. Його творчий доробок налічує сім творів для саксофона, представлених у різних жанрах та інструментальних складах. Завдяки доступному, кінематографічному стилю музичного мислення Сергій Леонтєва, його твори можуть виконуватися для широкого кола слухачів і тому користуються великим попитом серед виконавців. Ці композиції часто виконуються в Україні, а також неодноразово звучали за її межами – зокрема в Польщі, Німеччині та Іспанії. *Сонатина* для саксофона і фортепіано займає особливе місце в творчості Сергій Леонтєва. Вона стала одним з небагатьох українських саксофонних творів написаних в жанрі сонатини протягом останніх десятиліть. Використання сучасних виконавських технік *growl* і *bisbigliando*, а також регістру *altissimo* дозволяють саксофоністам яскраво проявляти свої виконавські можливості на сцені. Лаконічна одночастинна форма *Сонатини*, поєднана з доступним для широкого кола слухачів мелодизмом, робить цей твір надзвичайно привабливим як для вишуканого слухача так і для широкого кола меломанів – поціновувачів саксофонного мистецтва.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Апатський В. М. Історія духового музично-виконавського мистецтва. Київ : ТОВ «Задруга». 2010. 319 с.
2. Максименко Д. П. Європейський саксофонний концерт: теоретичні засади та виконавські інспірації : дис. ... канд. мистецтвознавства : 17.00.03 / Львів. нац. муз. акад. ім. М. В. Лисенка. Львів, 2018. 203 с.
3. Максименко Л. В. Регіональні виміри академічного саксофонного мистецтва України : дис. ... канд. мистецтвознавства : 17.00.03 / Львів. нац. муз. акад. ім. М. В. Лисенка. Львів, 2020. 292 с.
4. Мимрик М. Р. Саксофон в українській камерній музиці кінця ХХ – початку ХХІ століття: композиторська творчість і виконавська практика : автореф. дис. ... канд. мистецтв.: 17.00.03 / НАН України, Ін-т мистецтвознав., фольклористики та етнології ім. М. Т. Рильського. Київ, 2013. 17 с.
5. Понькіна А. М. Саксофон в музичній культурі ХХ століття (на матеріалі сонатної творчості зарубіжних та українських композиторів) : дис. ... канд. мистецтвознавства : 17.00.03 / Харків. держ. унів. мист. ім. І. П. Котляревського. Харків, 2009. 236 с.
6. Delong J. My, Saksofon. PWM Polskie Wydawnictwo Muzyczne, 2011. 136 s.
7. Ingham R. The Cambridge Companion to the Saxophone. Cambridge University Press, 1999. 246 p.
8. Ronkin B. Londeix Guide to The Saxophone Repertoire. Roncorp, 2012
9. Офіційний сайт С. Леонтєва: <https://www.sergeileontiev.com/>

REFERENCES:

1. Apatskyi V. M. (2010). Istoriiia dukhovoho muzychno-vykonavskoho mystetstva. [The history of wind music and performing arts.]. Kyiv: TOV «Zadruga». 319. [in Ukrainian].

2. Maksymenko D. P. (2018). Yevropeyskyi saksofonnyi kontsert: teoretychni zasady ta vykonavski inspiratsii. [European saxophone concert: theoretical foundations and performance inspirations]. dys. ... kand. mystetstvoznavstva : 17.00.03 / Lviv. nats. muz. akad. im. M. V. Lysenka. Lviv. 203. [in Ukrainian].
3. Maksymenko L. V. (2020). Regionalni vymiry akademichnoho saksofonnoho mystetstva Ukrainy. [Regional dimensions of academic saxophone art in Ukraine]. dys. ... kand. mystetstvoznavstva : 17.00.03 / Lviv. nats. muz. akad. im. M. V. Lysenka. Lviv. 292. [in Ukrainian].
4. Mymryk M. R. (2013). Saksofon v ukrainskii kamernii muzytsi kintsia XX – pochatku XXI stolittia: kompozytorska tvorchiist i vykonavska praktyka. [The saxophone in Ukrainian chamber music of the late 20th and early 21st centuries: compositional creativity and performance practice]. avtoref. dys. ... kand. mystetstv.: 17.00.03 / NAN Ukrainy, In-t mystetstvoznav., folklorystyky ta etnologii im. M. T. Rylskoho. Kyiv. 17. [in Ukrainian]
5. Ponkina A. M. (2009). Saksofon v muzychnii kulturi XX stolittia (na materialy sonatnoi tvorchosti zarubizhnykh ta ukrainskykh kompozytoriv). [Saxophone in the musical culture of the 20th century (based on the sonata works of foreign and Ukrainian composers)]. dys. ... kand. mystetstvoznavstva : 17.00.03 / Kharkiv. derzh. univ. myst. im. I. P. Kotliarevskoho. Kharkiv. 236. [in russian]
6. Delong J. (2011). My, Saksofon. [We, Saxophone]. Krakow: PWM Polskie Wydawnictwo Muzyczne. 136. [in Polish].
7. Ingham R. (1999). The Cambridge Companion to the Saxophone. Cambridge: Cambridge University Press. 246.
8. Ronkin B. (2012). Londeix Guide to The Saxophone Repertoire. Roncorp.
9. Sergii Leontiev's official website: <https://www.sergeileontiev.com/>